

› Gjesteskribent



Erling Rimehaug

Samfunnsredaktør i *Vårt land*. Foto Lars O. Flydal

Legeskrekken

Jeg har legeskrekk. Send meg inn til en person med hvit frakk og stetoskop og jeg gjør mitt beste for å bli usynlig. Jeg sier minst mulig, er enig i alt jeg får beskjed om, lar være å spørre om det jeg lurer på.

«Jeg elsker menneskeheten. Det er folk jeg ikke kan utstå,» sa Espen i Knøttene da Sofie hevdet at han ikke kunne bli lege siden han ikke brydde seg om mennesker. Jeg har det motsatt når det gjelder leger: Jeg liker leger som mennesker. Det er legestanden jeg frykter.

Jeg har verdens søteste og mest omsorgsfulle fastlege. Det burde være umulig å være redd for henne. Likevel merker jeg trangen til å gjemme meg bort når jeg kommer inn på kontoret hennes. Heldigvis er hun flink til å få meg trygg.

Da jeg var 18 måneder gammel, ble jeg innlagt på sykehus for ørebetennelse. På sykehuset ble jeg så smittet med diverse barnesykdommer og infeksjoner, slik at oppholdet ble på flere måneder. Sykehuset var i Drammen. Vi bodde på Geilo. Selv om mor ikke hadde noe arbeid utenfor hjemmet, fikk hun ikke lov til å være på sykehuset. Hun fikk heller ikke besøke meg, bare se meg gjennom et vindu i døren inn til rommet der jeg lå. Begrunnelsen som legene hadde, var at det ville være traumatisk for meg om mor kom på besøk og så forlot meg igjen. Det var bedre for meg å glemme henne. Dessuten var det jo bedre for dem. I stedet

for et skrikende barn fikk de et stille og lydig barn.

Dette husker jeg selvsagt ikke. Det jeg vet om det, har jeg fra mor, som opplevde dette som en av de verste hendelsene i livet hennes. Det som særlig etset seg inn i henne, og som hun fortalte meg flere ganger, var da hun omsider kunne hente meg hjem. Jeg var alvorlig og stille og nektet å sitte på fanget hennes. Jeg kan altså ikke huske hvordan jeg selv opplevde dette. Men jeg har likevel en slags erindring som sitter et sted i kroppen: Skrekken for en verden med ukjente mennesker som stadig påførte meg smerte i form av sprøytestikk og annen behandling.

Jeg har gått fire år i terapi for angst og depresjon. Etter hvert har jeg forstått at barndomsopplevelsen på sykehuset trigget angsten i meg når jeg kom i en situasjon der trygge rammer sviktet og jeg mistet kontrollen. Å innse det har ikke fjernet legeskrekken. Men det har satt meg i stand til å forholde meg mer rasjonelt til følelsene som oppstår i møte med en lege. Jeg er i stand til å fortelle meg selv at dette ikke er farlig, at jeg trygt kan fortelle hvordan jeg har det og spørre om det jeg lurer på. Jeg kan minne meg selv på at jeg er voksen nå, at jeg ikke er utlevert til mektige krefter jeg ikke rår med.

Jeg har av og til lurt på hva leger lærer om slike som meg. Settes de i stand til å forstå hva som foregår når pasienter blir tause eller unnvikende? Eller er det opp til deres personlige evne til å forstå mennesker og ta vare på dem? Jeg har møtt flere som har den evnen. Men det hadde jo vært fint om alle hadde lært det.

De siste ukene har jeg kunnet følge med

mitt barnebarn som har vært innlagt på sykehus i enda yngre alder enn jeg var. Jeg har sett hvordan mor og far ble ønsket velkommen og ivaretatt. De har fått bo og sove på samme rom som barnet, de får ta alt det stell som ikke krever utdannet personale, men de kan også få avlastning når det trengs. Da de først var kommet inn i systemet (det var ikke like lett), fikk de all mulig oppfølging og informasjon. Det er godt å se at legestanden har lært noe siden min barndom. Ikke bare når det gjelder medisinsk teknikk og kunnskap, men også når det gjelder hva som er bra for mennesker når sykdommen rammer.

Men på ett område synes jeg fortsatt det mangler en god del. Det gjelder psykiatrien. Selv har jeg ikke noe å klage over. Men det skyldes at jeg er en godt voksen mann med et bra nettverk, med mange ressurspersoner rundt meg og gode kontakter innen helsevesenet. Jeg fikk spesialbehandling. Jeg vet at det er slik, fordi jeg har fulgt noen andre som har trengt hjelp fra psykiatrien. For å få den behandlingen du trenger – og har krav på – må du kunne stå på for dine rettigheter. Det er kanskje fordi ressursene ikke strekker til i forhold til behovene at det er slik. Men som en psykiatrisk sykepleier sa til meg: «Du skal sannelig være frisk for å være syk.»

Det er fint å konstatere at mye er blitt bedre når det gjelder helsevesenets evne til å møte mennesker. Men noe kan fortsatt bli bedre. Mye bedre.